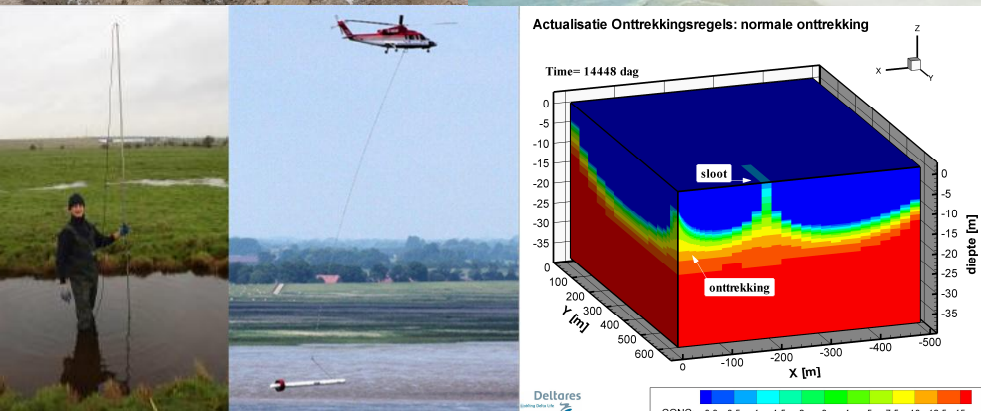
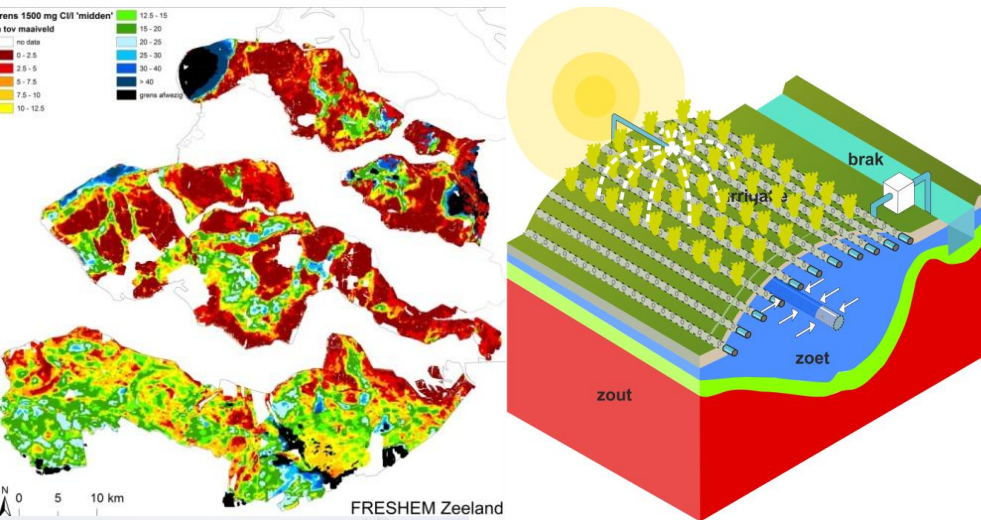

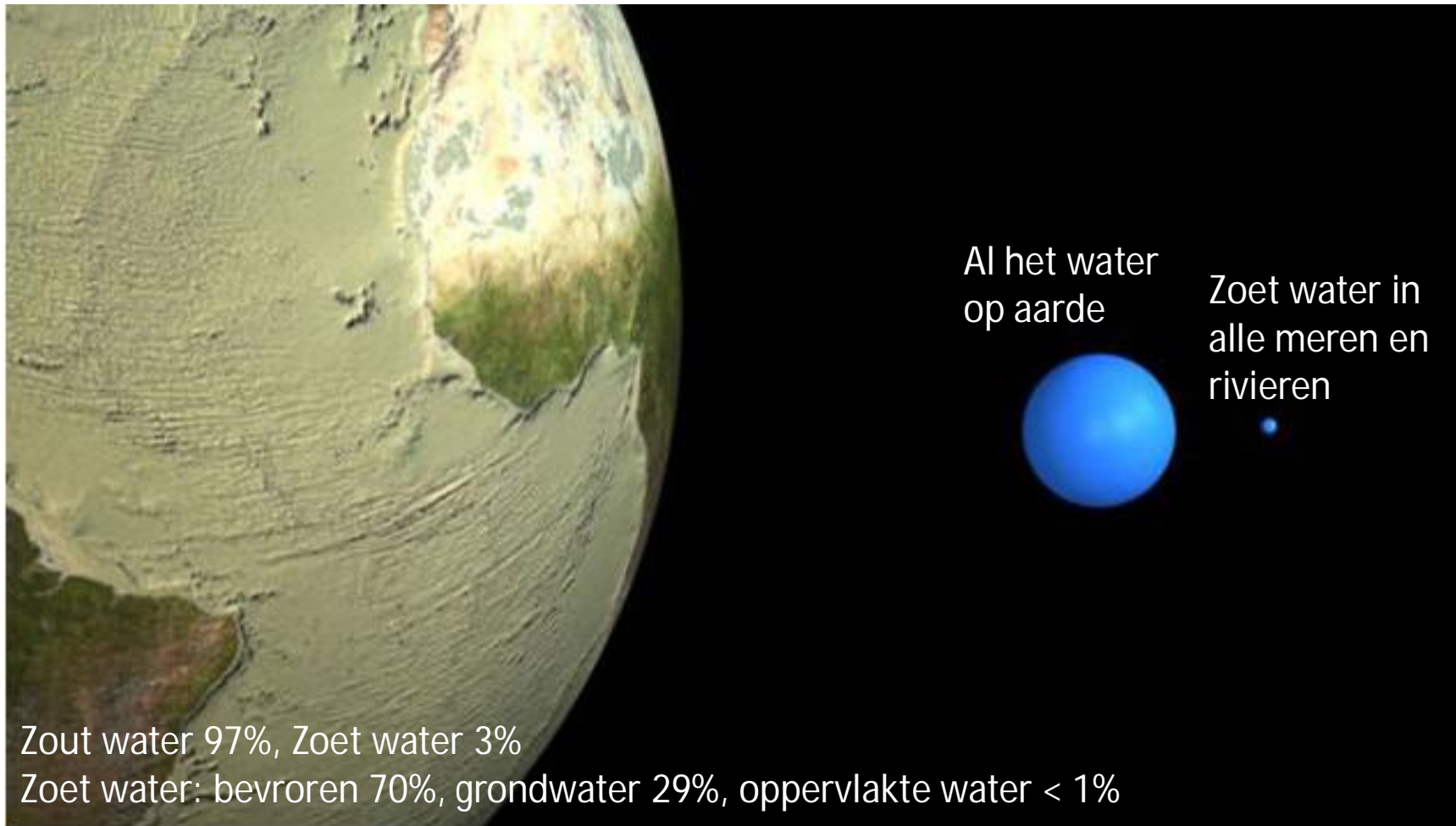
Webinar Verzilting: effecten en adaptatie

Gualbert Oude Essink

10 September 2021

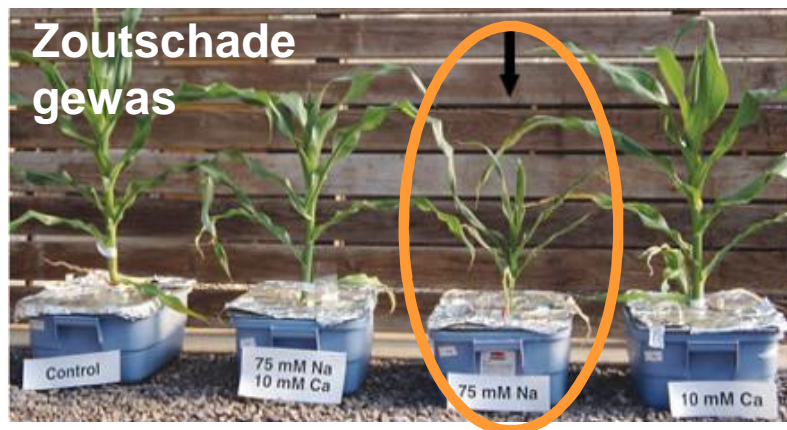
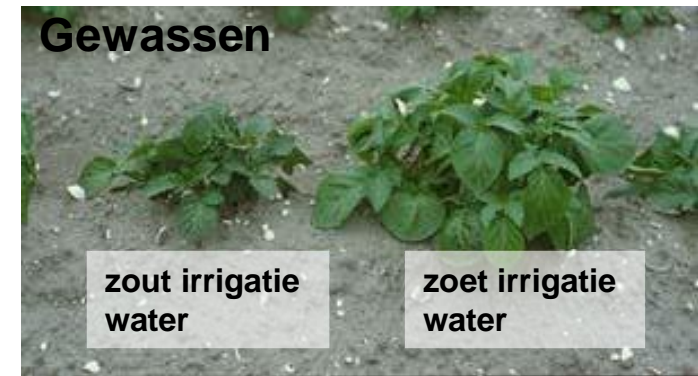
Zoet water is schaars

Zout water is een probleem

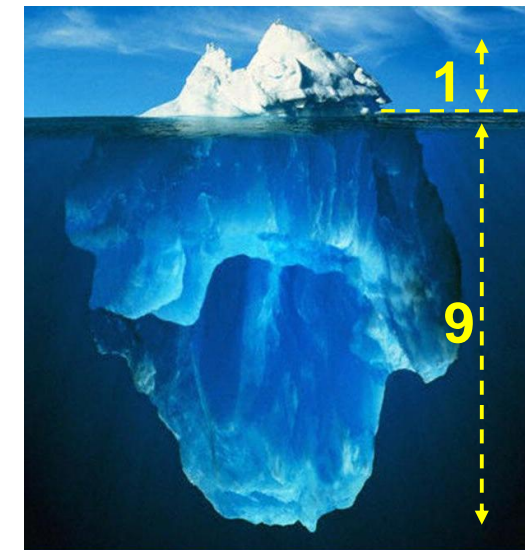
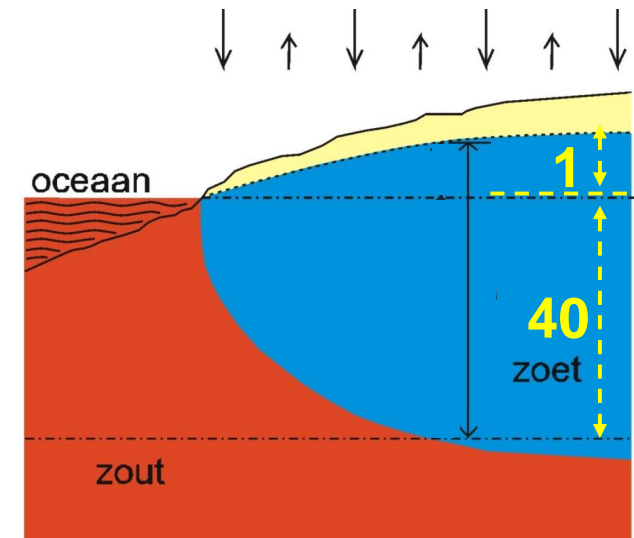
In 1 liter oceanwater zit ongeveer 35.000 mg zout (opgeloste stoffen)
Meng 1 liter zeewater met 100 liter zoet water:

- boven drinkwaternorm (gezondheidseffecten lang termijn)
- zilte smaak
- schade aan sommige gewassen en natuur

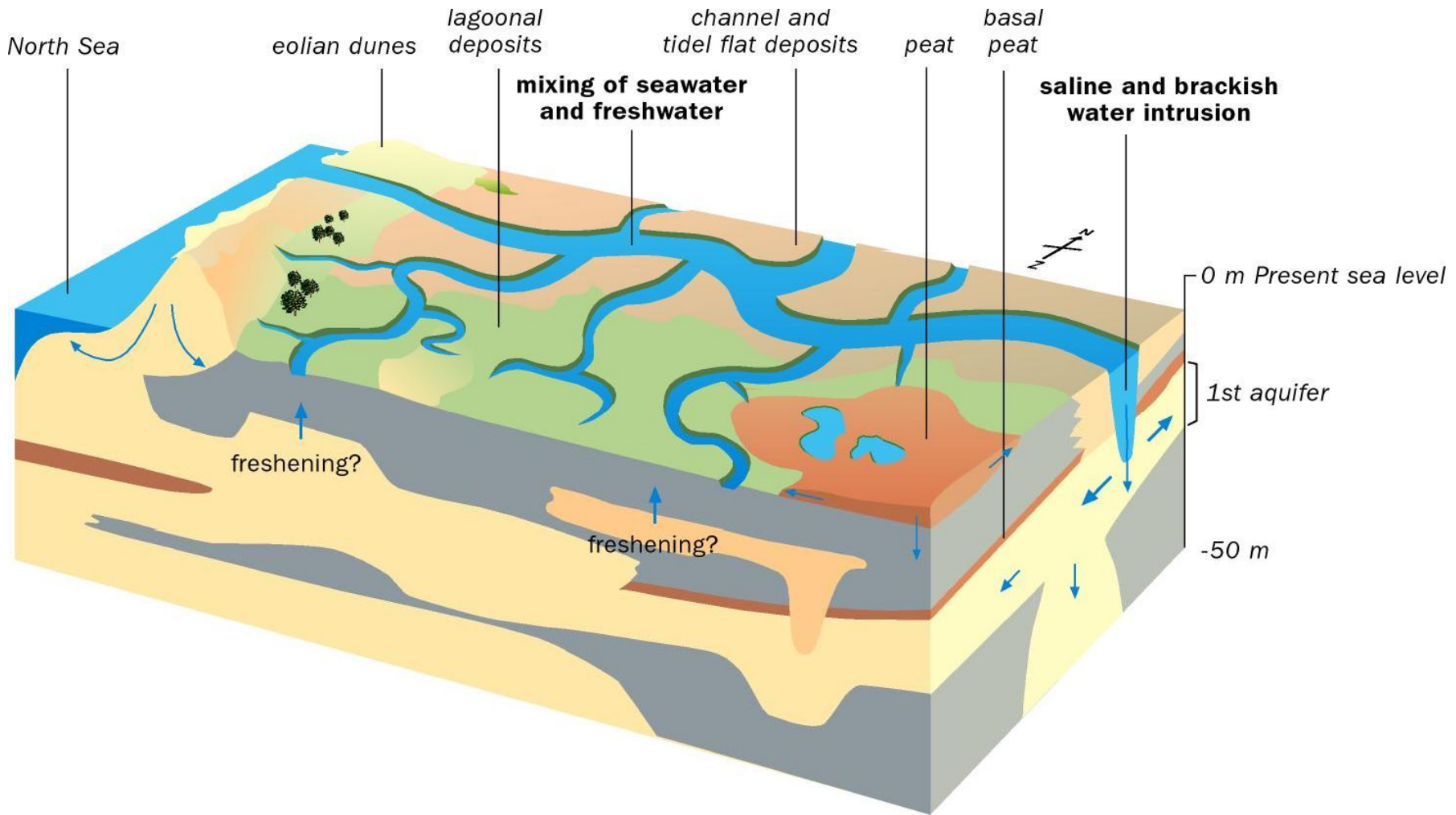

Zoet-zout grondwater stroomt

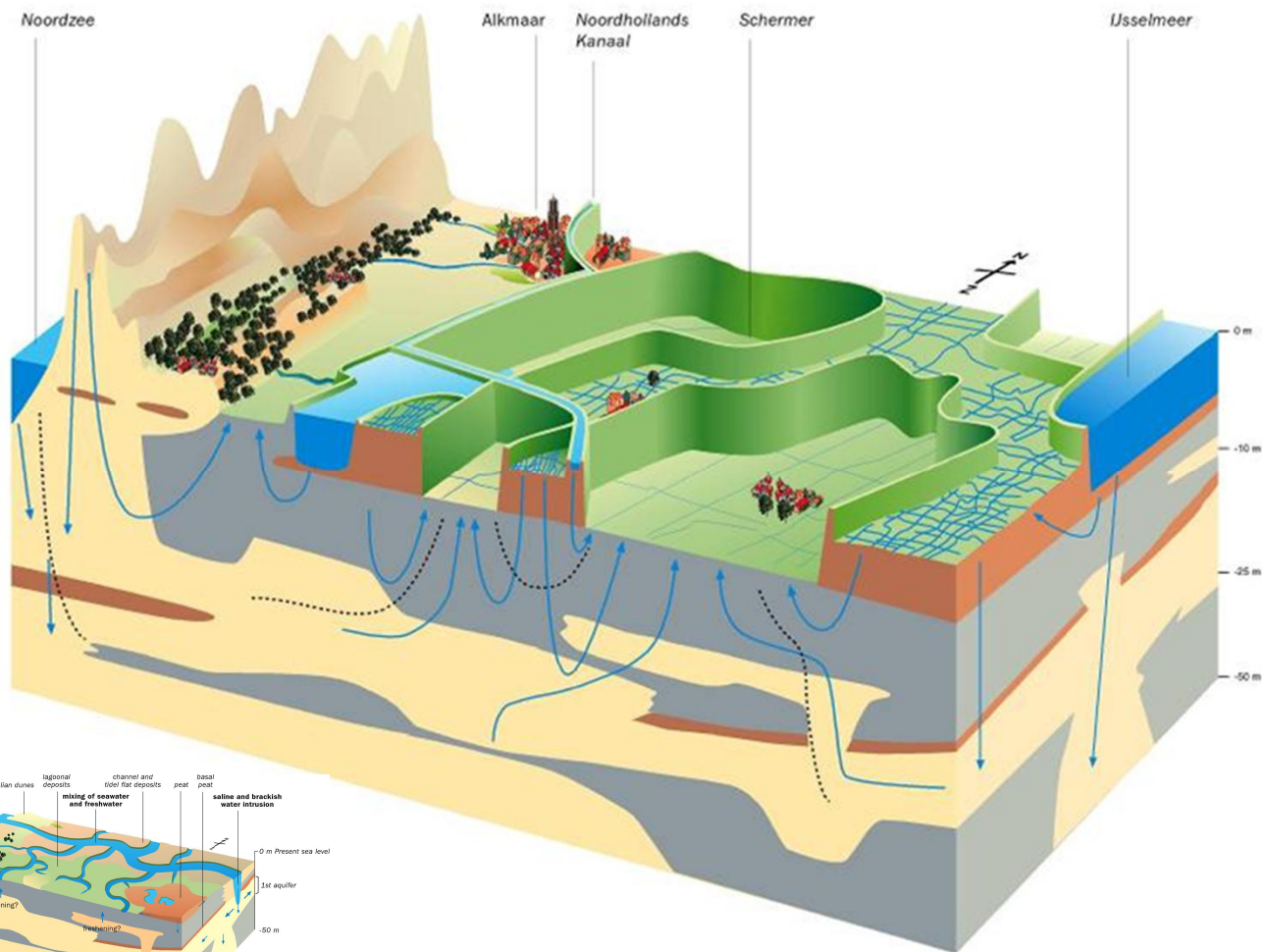
- Zoet grondwater drijft op zout grondwater door dichtheidsverschillen
- 'Badon Ghyben-Herzberg relatie'
- Zout verplaatst door meebewegen met stromend grondwater en door menging ('hydrodynamische dispersie')
- Zout in grondwater stroomt erg langzaam (orde meters per jaar)

Nederland in verleden, vóór menselijke invloeden (~4000 vChr.)

Het huidige grondwatersysteem in Nederland

Peilverlagingen in het verleden hebben grondwaterstromingen richting binnenland veroorzaakt

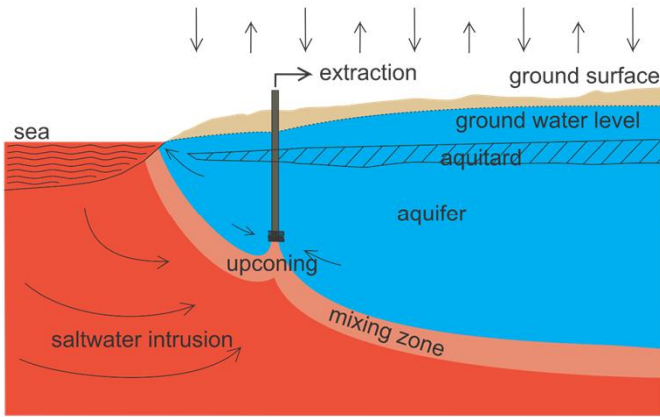
Historie (palaeohydrogeologie) belangrijk: grondwaterstroming is een traag proces

Het verleden heeft nog steeds invloed op de verdeling van zoet-brak-zout grondwater

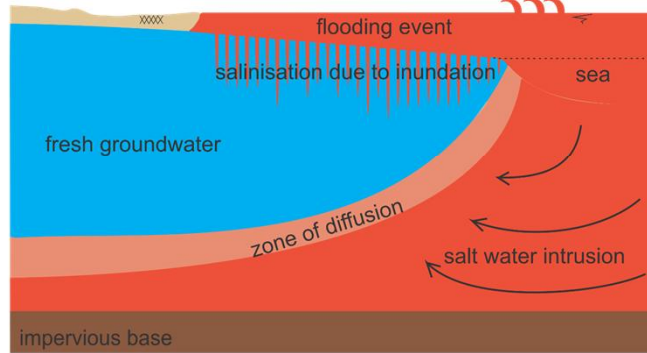
Zoet-zout verdeling kan op korte afstand sterk variëren

Uitleg en video op: <https://www.nemokennislink.nl/publicaties/oud-zout-rukt-op/>

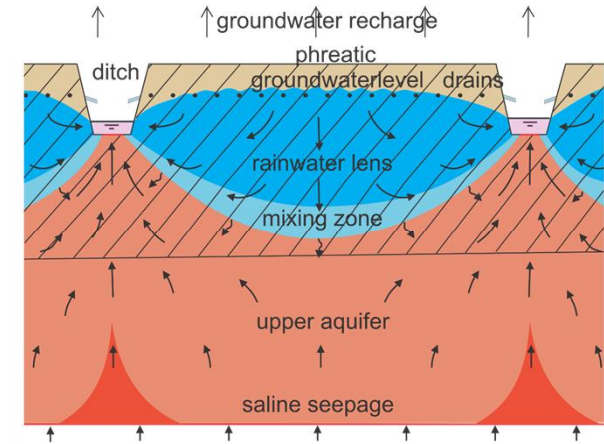
Verziltingsprocessen op lokale schaal

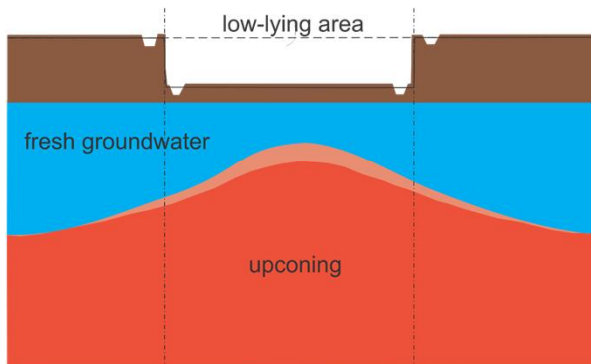
Zoutwaterintrusie

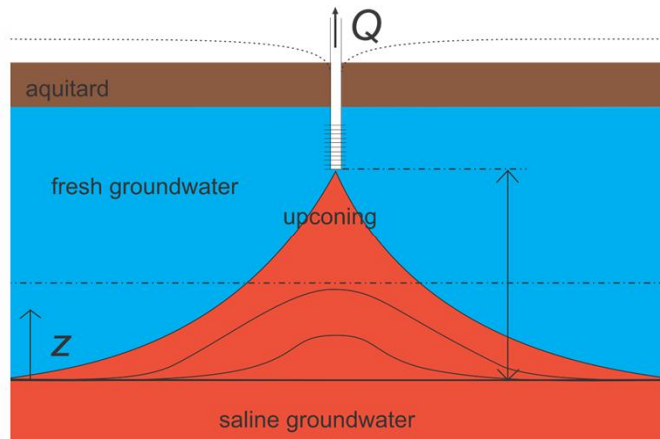
Inundatie zeewater bij overstroming

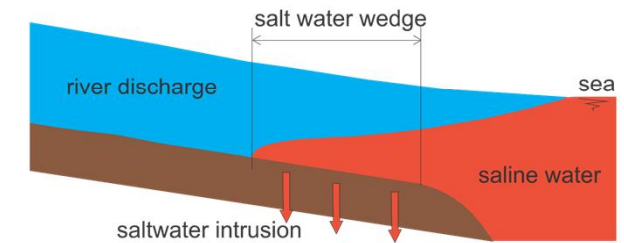
Regenwater lens in zout gebied

Opkegeling zout onder polders

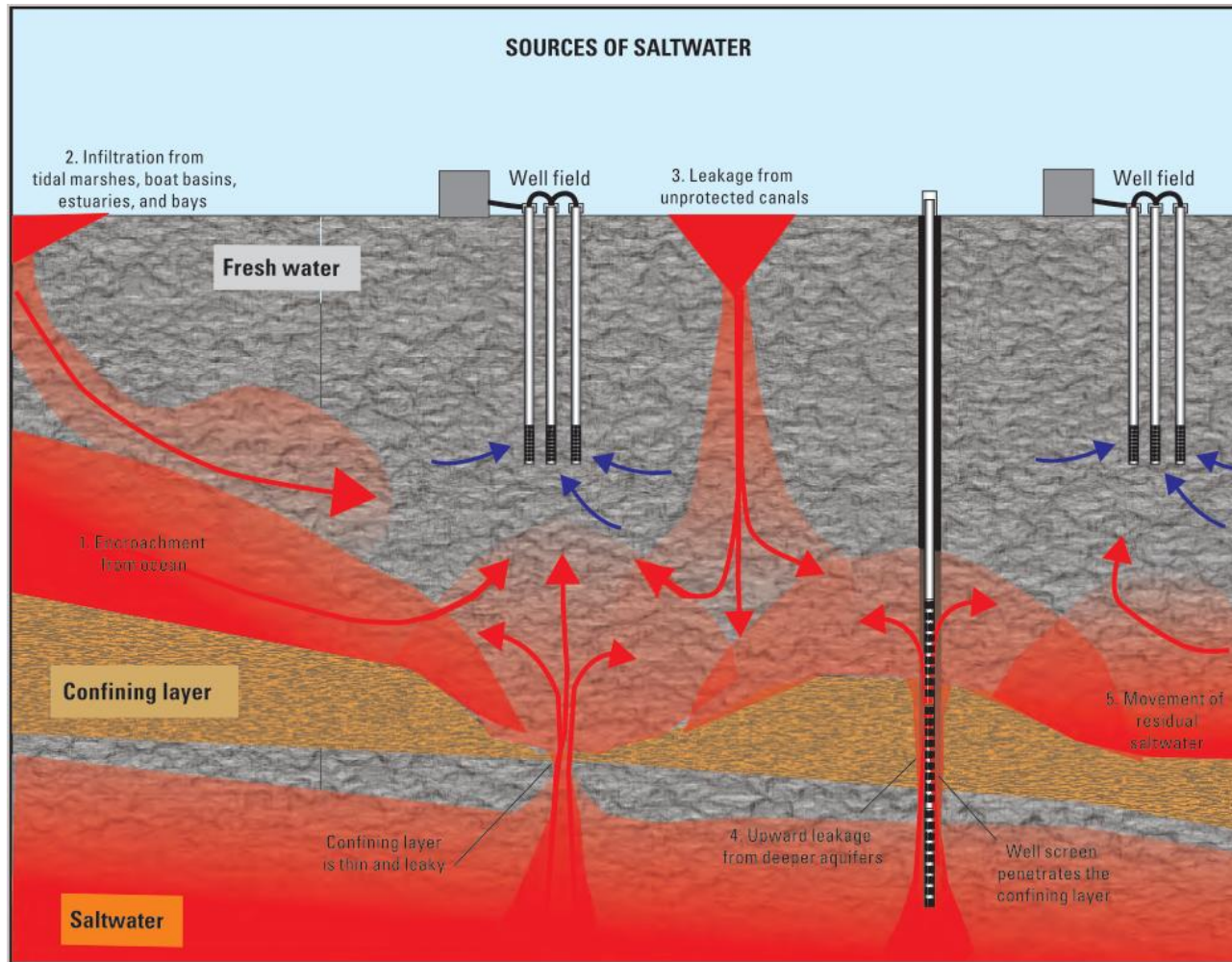

Opkegeling onder onttrekking

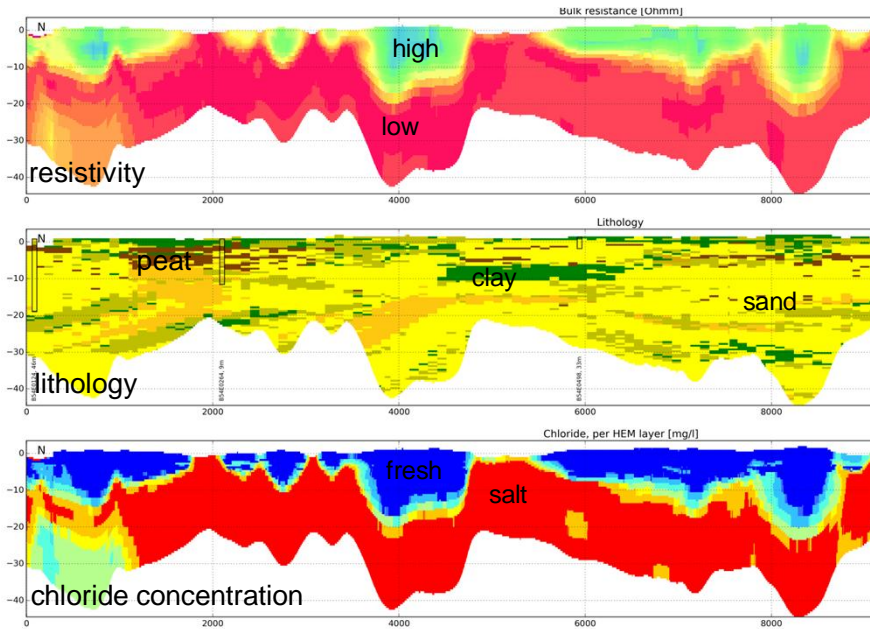
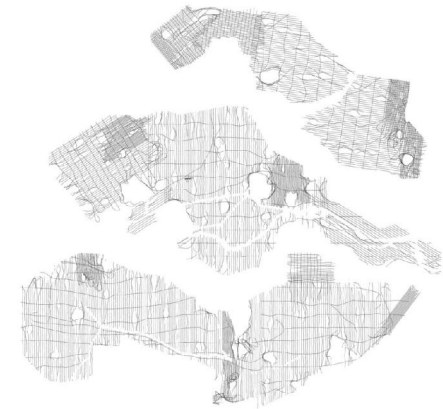
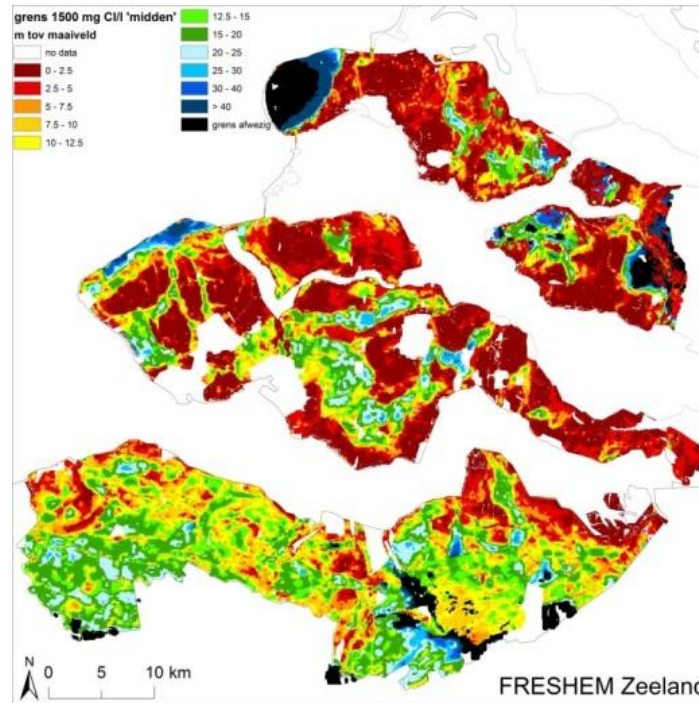
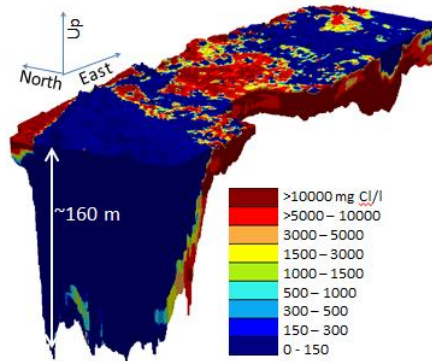

Zoutwater intrusie oppervlaktewater

De praktijk: waar komt het zout vandaan?

Karteren zoet-zout grondwater: FRESHEM Zeeland, en NL in-spe

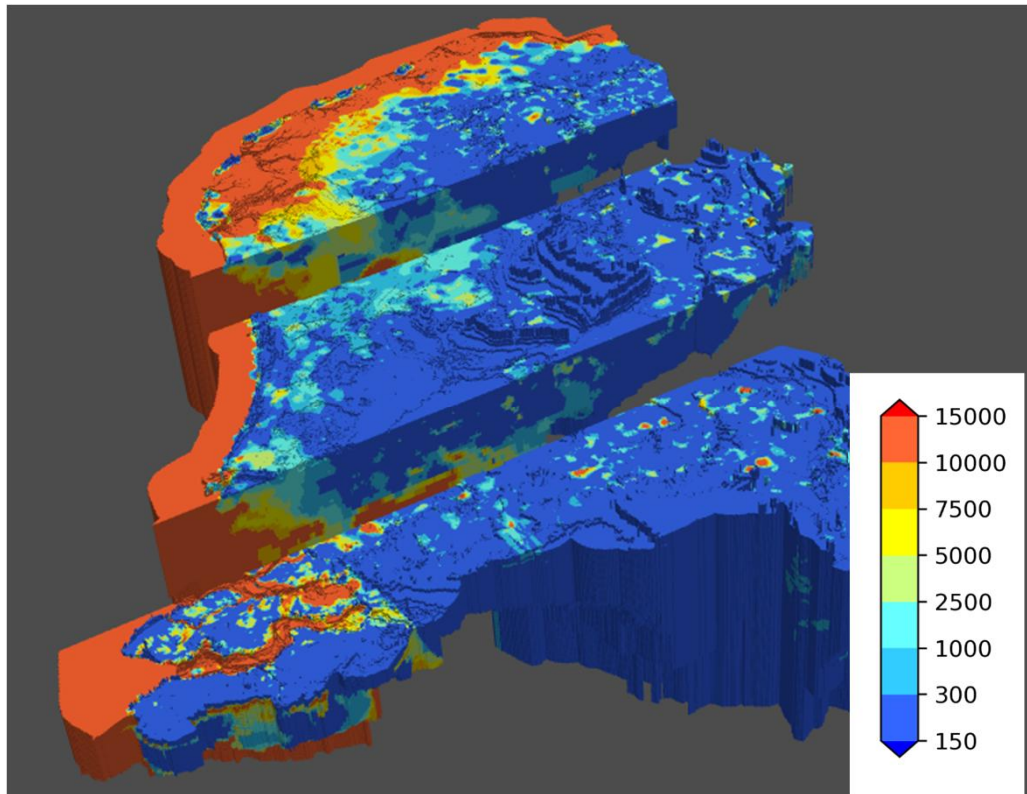

Delsman, et al., 2018. Large-scale, probabilistic salinity mapping using airborne electromagnetics for groundwater management in Zeeland, the Netherlands. *Environ. Res. Lett.* 13, 13. <https://doi.org/10.1088/1748-9326/aad19e>

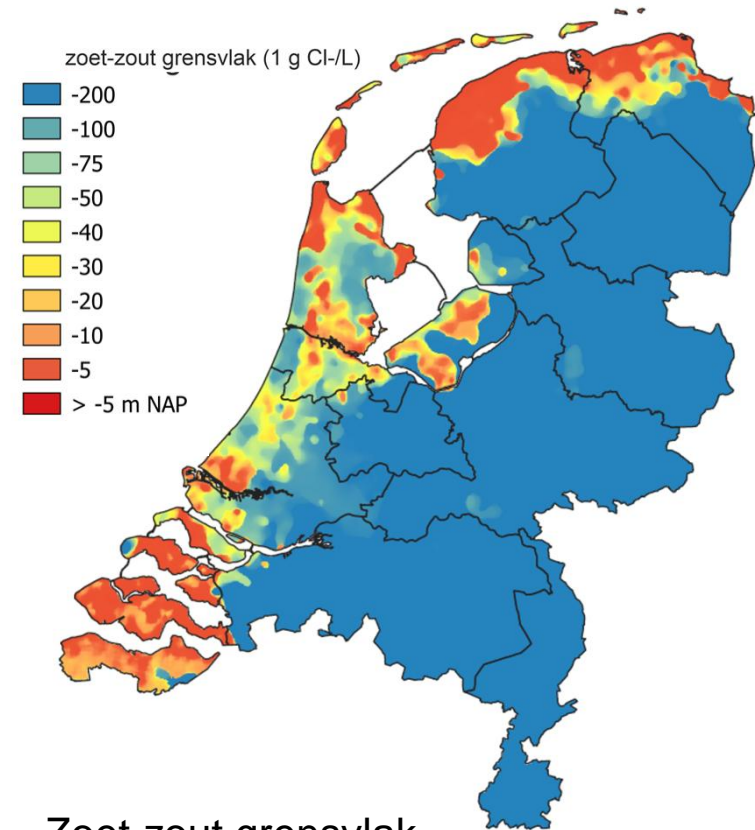
Modelleren: bijv. Nederlands Hydrologisch instrumentarium, zoet-zout

- Ingezet voor Delta programma Zoetwater, Kennisprogramma Zeespiegelstijging
- Zoet-zout verdeling ondergrond, nu en toekomst

- Volume zoet grondwater Nederland: $\sim 1100 \text{ km}^3$
- (er wordt per jaar 1.5 km^3 grondwater onttrokken en het regent orde $30 \text{ km}^3/\text{jaar}$)

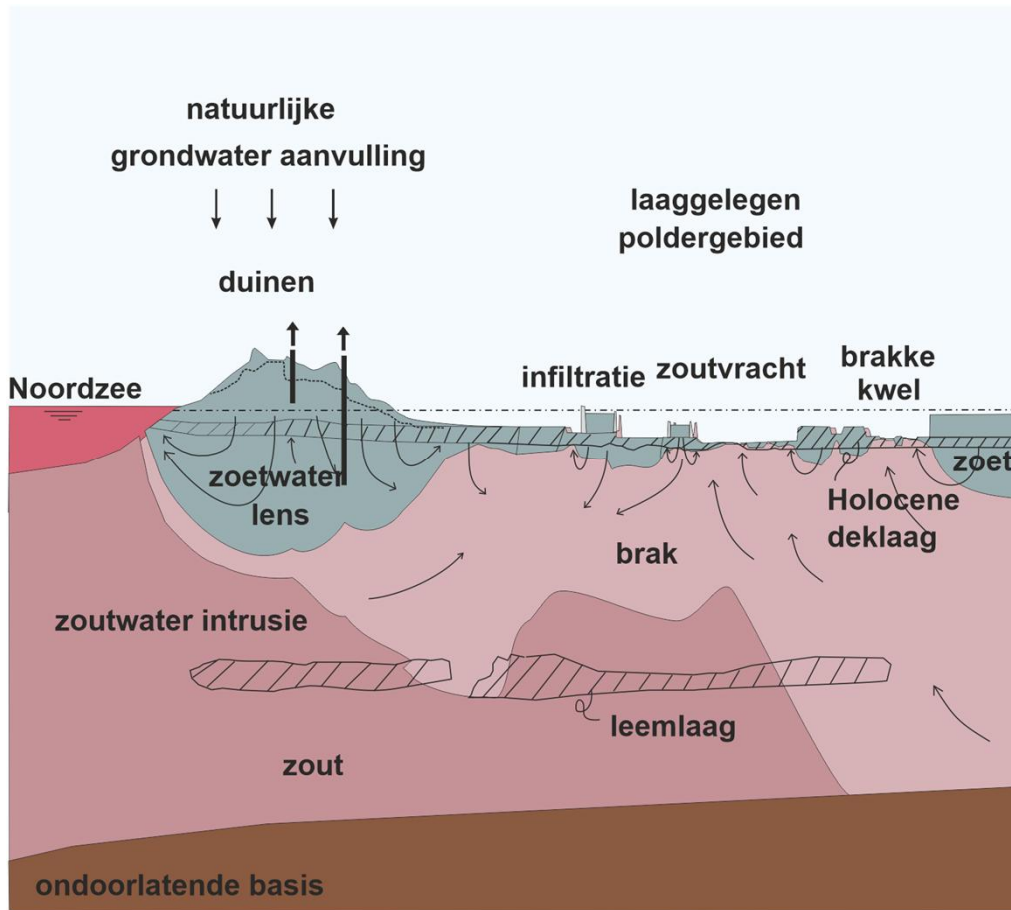
Geïnterpoleerde 3D zoet-zout verdeling (mg Chloride⁻ / L)

Zoet-zout grensvlak

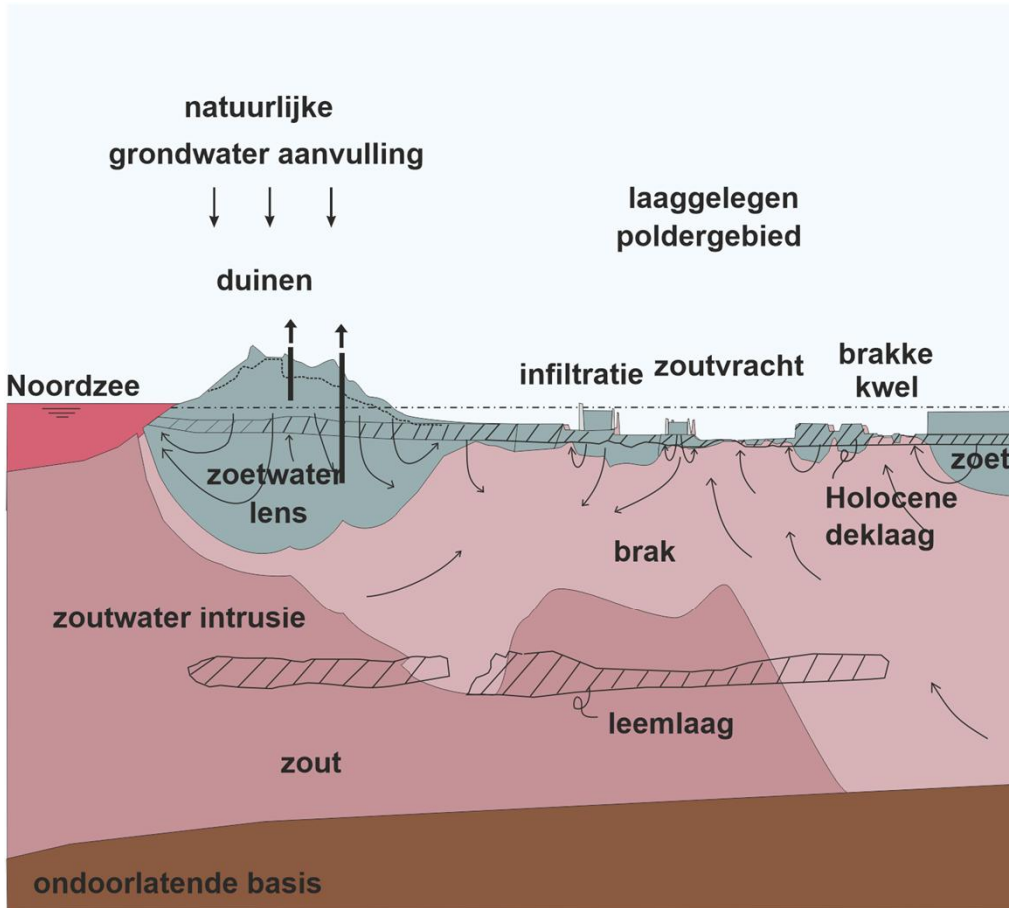
Grondwatersysteem kustgebied onder druk...

nu

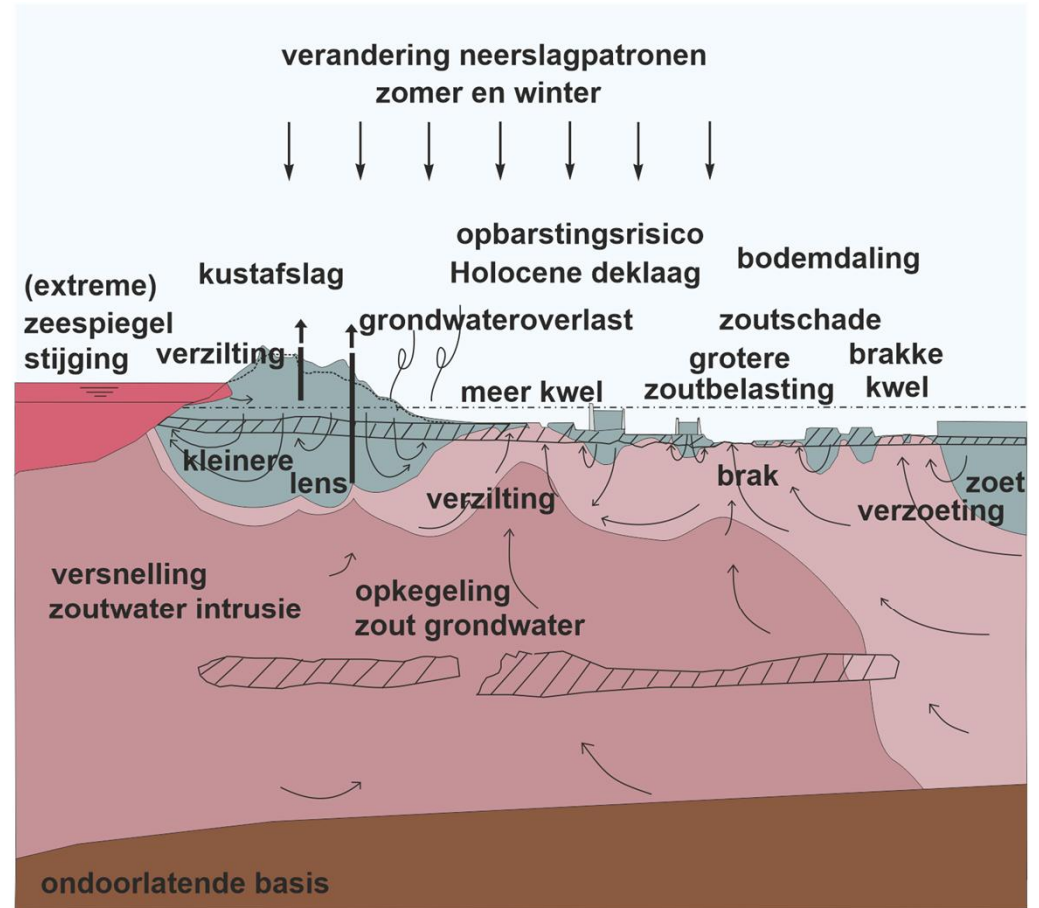

Grondwatersysteem kustgebied onder druk...

nu

toekomst

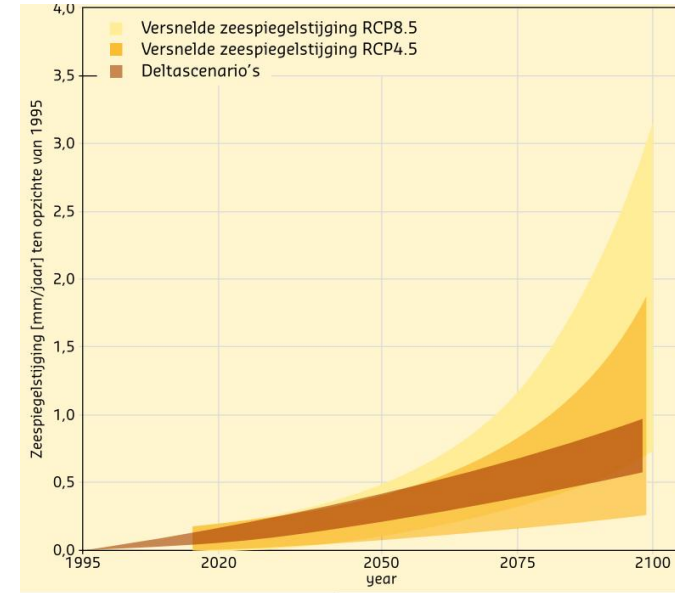
Zeespiegelstijging en grondwater

Invloedsfeer in grondwatersysteem

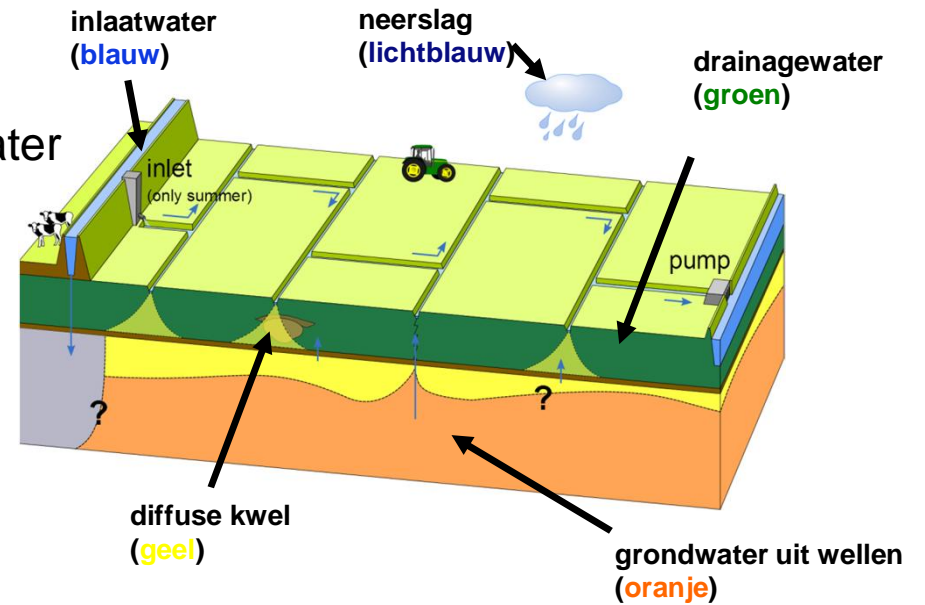
Legend

1 meter

- Geen directe invloed ZSS te verwachten
- Binnen invloedsfeer ZSS

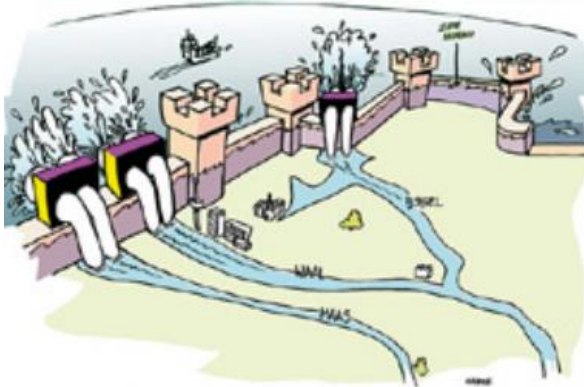

Doorspoelen oppervlaktewater

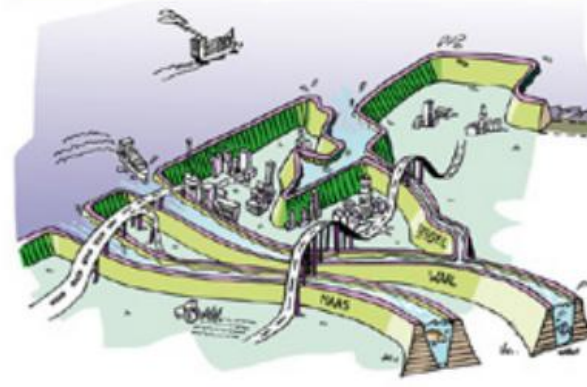

Nederland Later

☐ Beschermen gesloten

☐ Beschermen open

< Zeewaarts

~ Meebewegen

Haasnoot et al., 2019. *Strategieën voor adaptatie aan hoge en versnelde zeespiegelstijging. Een verkenning.* 1–65.

Haasnoot et al., 2018. *Mogelijke gevolgen van versnelde zeespiegelstijging voor het Deltaprogramma. Een verkenning, Deltares rapport 11202230-005-0002.*

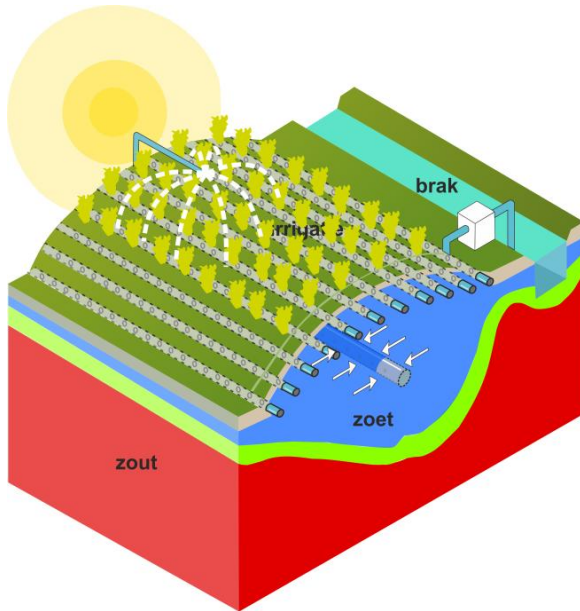
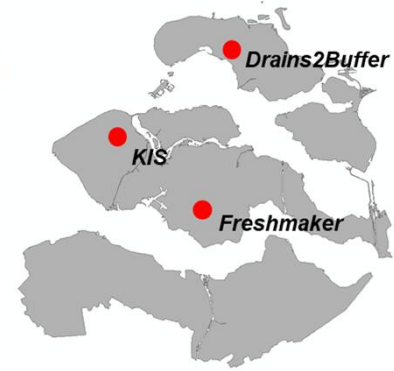
Lokale initiatieven klimaatrobuuste zoetwatervoorziening

“there is no solution that fits all”

Case Zeeland

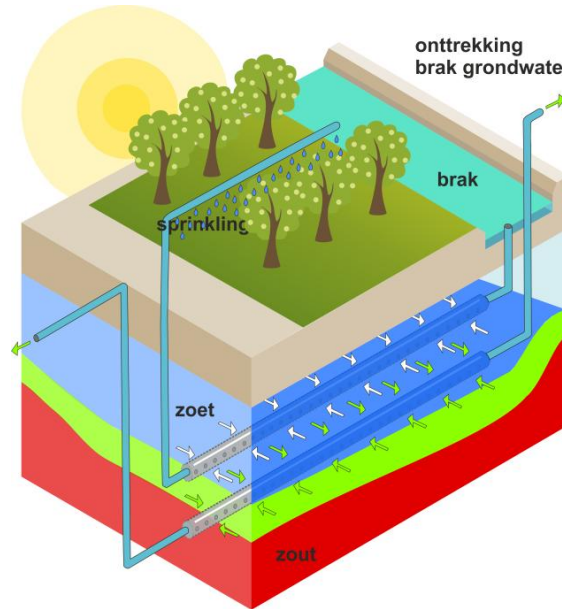

Lokaal: zoete grondwaterreserves vergroten en/of beheren agrariërs (voorbeelden ASR Zeeland, GO-FRESH)

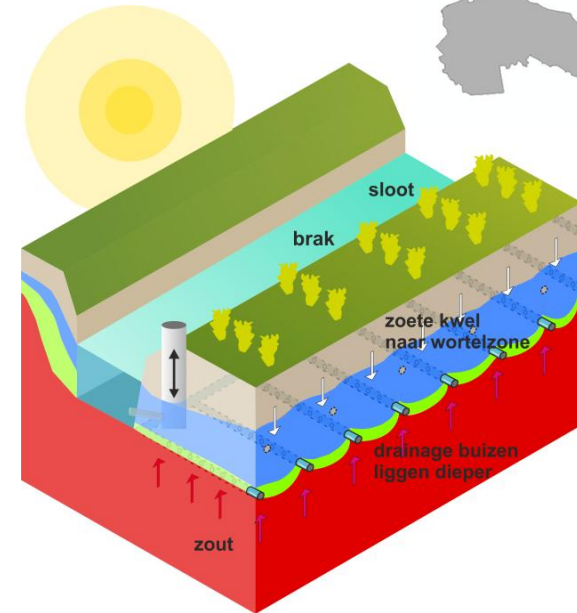
Kreekrug Infiltratie Systeem

*verhoging grondwaterstand
door infiltratie opp.water en
peilgestuurde drainage,
daardoor diepere
zoetwaterlens*

Freshmaker

*injectie zoet water
én onttrekking
zout grondwater*

Drains2Buffer

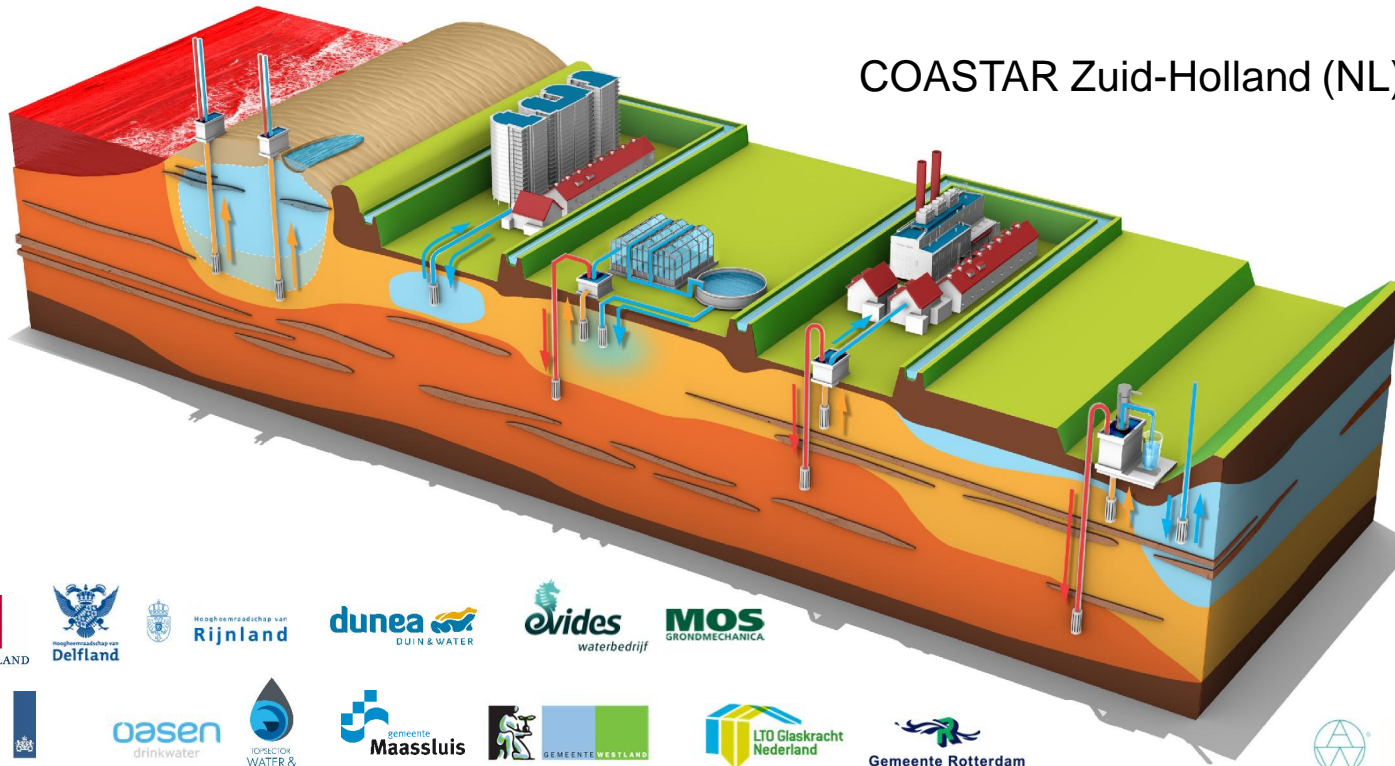
*slimme diepe drainage
beschermt dunne
zoete regenwaterlens*

www.go-fresh.info

Regionaal: grootschalig gebruik van de ondergrond voor een robuuste watervoorziening en waterbeheer door:

- het dichten van het gat tussen watervraag en wateraanbod over tijd en ruimte
- vóórkomen van verzilting door brak grondwater te gebruiken voor de zoetwaterproductie

COASTAR Zuid-Holland (NL)

www.coastar.nl

Hoogheemraadschap van Rijnland

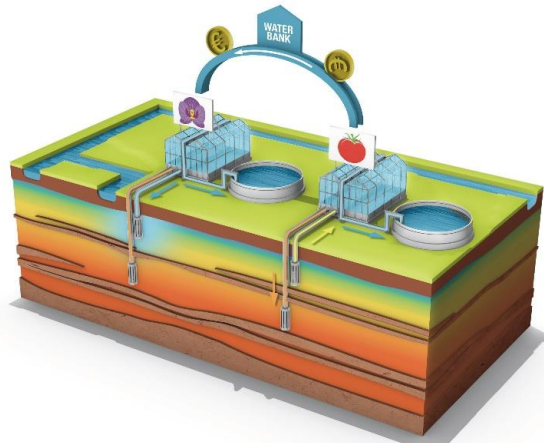
Deltares

KWR

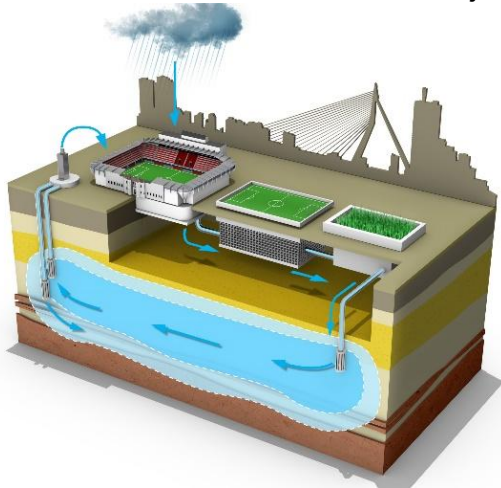
ARCADIS

COASTAR regionale demonstraties

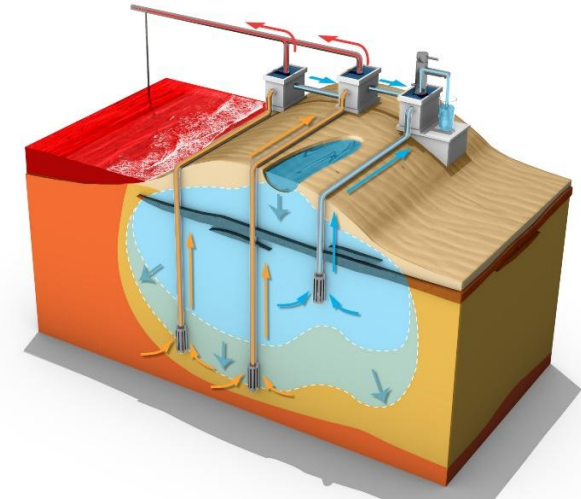
Water bank Westland

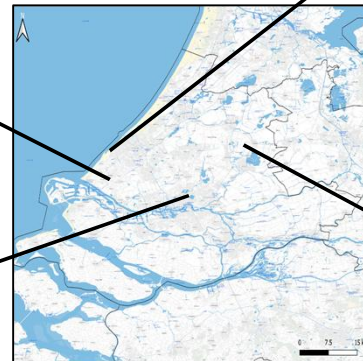
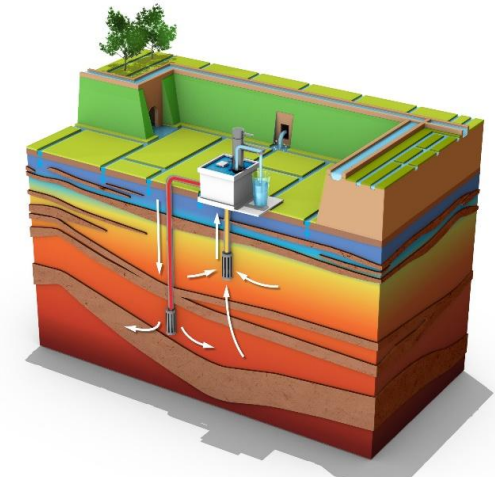
Urban Water Buffers, stedelijk gebied

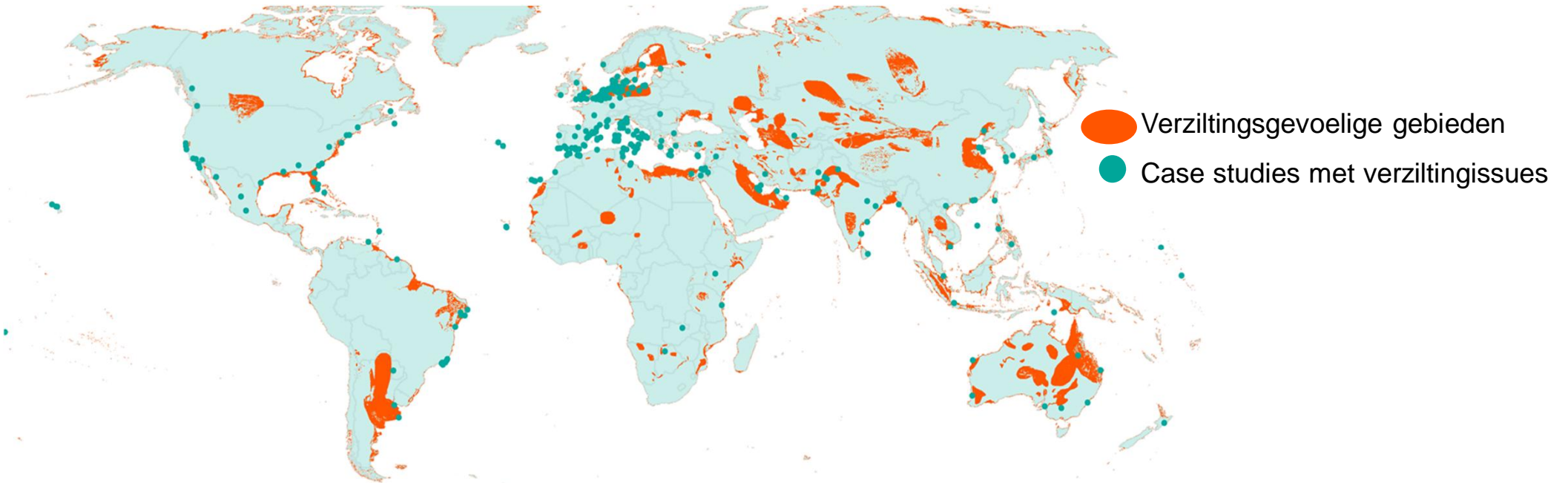
Brak grondwater onttrekking duinen

Brak grondwater onttrekking polder

Internationaal verzilt het grond- en oppervlaktewater systeem ook en staat de zoetwatervoorziening onder druk

Vragen straks.

Achtergrondinformatie:

- Zoet-zout verdeling Zeeland: <https://kaarten.zeeland.nl/map/freshem>
- Deltafacts, oa.:
 - Verzilting
 - Regenwaterlenzen
- NHI.nu: zoet-zout instrumentarium: <https://www.nhi.nu/nl/index.php/uitvoering/gerealiseerd/nhi-zoet-zout/>
- Wiki: <http://zoetzout.deltares.nl/>
- Artikelen zoet-zout grondwater wereldwijd: [link](#)
- Maatregelen:
 - COASTAR: <https://www.coastar.nl/>
 - Spaarwater: <http://www.spaarwater.com/>
 - Ondergronds waterberging Zeeland: GO-FRESH: <http://go-fresh.info/>

Deltares